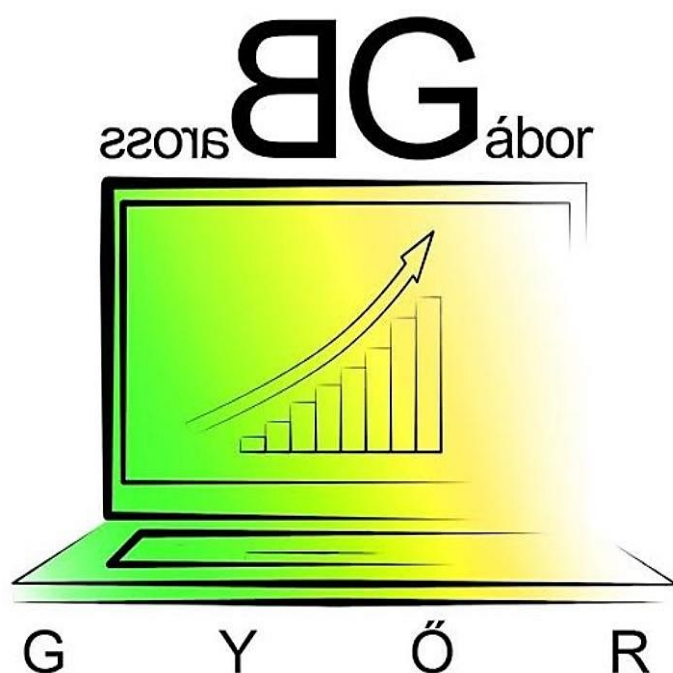

GYŐRI SZC BAROSS GÁBOR KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ
KÖZGAZDASÁGI TECHNIKUM

HELYI TANTERV

ANYANYELV
(9/KNY NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ
ÉVFOLYAM)

Óraszámok:

Évfolyam	9/Kny
Óraszám	72

Cél- és feladatrendszer

Az öt évfolyamos képzés első évében a már meglévő készségek, képességek szintre hozása, fejlesztése és tudatosítása a feladat - segítséget adva az idegen nyelv(ek) magas óraszámú tanulásához.

Kiemelt cél az anyanyelvű írásbeliség normáinak alkalmazása, olvasható írás, biztos, problémaérzékeny helyesírás.

Elvárt az olvasási és szövegértési képességek folyamatos differenciálása és mélyítése; az értő hangos és néma olvasás, amely magában foglalja a különféle nyelvi szintek jelenségeinek felismerését, azonosítását, jelentésadó és jelentésmódosító szerepükre való reflexiót, a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazását az elemi feladatmegoldástól a beszélgetésen át az önálló írásműig. Az anyanyelvi képzés kiemelt területe különféle hosszúságú, bonyolultságú, műfajú, rendeltetésű (pl. szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) különféle hordozókon közzétett szövegek olvasása, illetve megértésének, értelmezésének fejlesztése. A szövegértéssel szorosan összefügg a nyelvi eszközök és a jelentés kapcsolatának megfigyelése, felfogása, a különféle tartalmú és rendeltetésű, a mindennapi életben és az iskolai tanulmányokban előforduló szóbeli és írott szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek fokozódó önállóságú értelmezése.

A szövegalkotási képesség bevéssével összefüggő, azt megelőző, illetve kísérő feladat az önálló jegyzet és vázlatkészítés fejlesztése, az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját vélemény megfogalmaztatása szóban és írásban. A kulturált nyelvi magatartás kialakítása feltételezi az önkifejezéshez és a társas-társadalmi párbeszédhez szükséges szóbeli nyelvi képességek fejlesztését.

Átfogó cél a beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás kialakítása, hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése és értelmezése, a hangzó szöveg különféle kommunikációs helyzetekben, beszédshándékokkal és célokkal, a beszédpartnerek kommunikációs szándékának, nem nyelvi jeleinek felismerése, azonosítása.

Elvárt feladat a mai magyar nyelv árnyalt és igényes használatához szükséges nyelvi, nyelvtani ismeret továbbépítése, fejlesztése; felkészítés a nyelvtani ismereteik önállóan alkalmazására a nyelvi-nyelvhasználati jelenségek megközelítésében. A nyelvi tudatosság fejlesztésének

része, hogy a tanuló képessé váljon szövegforgalmazási, szövegszerkesztési és helyesírási problémák megnevezésére, a hibák önálló javítására.

Fontos szerepet kap a tanulás tanítása, a tanulási szokások tudatosítása, különböző tanulási technikák megismerése, tudatosítása, többféle tanulási módszer megismertetése, tanulási stratégiák megismerése, alkalmazása. Az első évben lehetőség nyílik az információs társadalom hatásának tudatosítására: a digitalizált világ hatása mindennapi tevékenységünkre, szokásainkra, személyiségünkre és főleg: hatása a nyelvre – ezáltal a digitális kompetencia fejlesztése.

Törekednünk kell arra, hogy az élőbeszéd és az írásbeli kommunikáció az első évben szinkronban legyen, a szokottnál több idő jusson a tanulók szóbeli megnyilvánulásaira. A szociális kompetencia, valamint az önismeret mélyítésével és a társas kultúra tudatosításával segítjük a tanulót a mindennapi életben való boldogulásban. A szövegalkotás képességének folyamatos fejlesztése a nyelvi előkészítő osztályban kiemelkedően fontos feladat. A szóbeli szövegalkotásban ez magában foglalja a köznyelvi normához alkalmazkodó adekvát kifejezőmód kialakítását. Az írásbeli szövegalkotás fejlesztésének középpontjában az alapvető szövegfajták jellemzőinek megismerését áll.

A TANANYAG TARTALMA

I. Tanulási szokások, tanulási technikák, módszerek megismertetése, tanulási stratégiák (4 óra)
A nyelvi képességek felmérése után a hiányosságok tudatosítása, az erősségek tisztázása, a tanulók nyelvi kultúrájának összehangolása egy választott képességtípusban: pl.: a hangos olvasás
II. Kommunikáció, tömegkommunikáció (10 óra)
<ul style="list-style-type: none"> - A kommunikáció jellemzői - A kommunikáció típusai: személyes, csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció - A nem nyelvi jelek - A testbeszéd, testünk részvétele a kommunikációban - Szituációs gyakorlatok - A tömegkommunikáció jellemzői - Néhány tömegkommunikációs műfaj - Az új „szóbeliség” (skype, chat, blog, sms, e-mail) jelenségei és jellemzői

- A reklám hatásmechanizmusa, a szappanoperák forgatókönyveinek jellegzetességei

III. Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői (16 óra)

- Hangtani ismeretek: a magyar hangállomány ismerete
- A magánhangzók és mássalhangzók rendszere, a hangok alapvető képzési, ejtési jellemzői
- A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggése
- A magyar hangrendszer nyelvjárási eltéréseinek megfigyelése, valamint egy tanult idegen nyelvi hangrendszerrel történő összehasonlítása
- Alaktani sajátosságok: a szótő, a szóelemek szerepe és funkciója, kapcsolódási szabályaik
- A szavak szófaji rendszerbe sorolásának kritériumai, hagyományai, egy lehetséges szófaji rendszer megismerése
- Mondattani ismeretek

IV. Szövegértés, szövegalkotás (18 óra)

- A hangos olvasás gyakorlása
- Az értő olvasás gyakorlása
- Szövegértési stratégiák megismertetése
- A szövegalkotás alapjai
- Vázlatkészítési gyakorlat
- Szövegértési gyakorlatok
- Szövegművek vizsgálata, elemzése
- Különböző szövegműfajok készítése
- Elbeszélő szövegfajták alkotása időrend- és nézőpontváltással
- Leíró szövegfajták önálló alkotása különböző térbeli váltással
- Saját élethelyzetek, élmények kifejezése
- Kreatív írás

V. Helyesírási ismeretek (18 óra)

- A helyesírás alapelvei, megismert főbb szabályszerűségei
- A szöveg központosásának szabályai, használata, az írásjelek funkciója
- Szövegelemzési gyakorlatok a központosítás szerepének tanulmányozására
- Helyesírási gyakorlatok az egybe- és különírás, a gyakoribb tulajdonnevek írására stb.
- Idegen szavak helyesírása, a latin betűs szavak átírása

- Helyesírási szótárak, elektronikus helyesírás-ellenőrző programok szerkezetének és működésének megismerése, használatuk az iskolai és a mindennapi szövegalkotásban.
- Az internetes szövegek eltérő helyesírása
- A normától való eltérés stilisztikai hatásának felismerése, értelmezése
- Az egyes tantárgyak szakszavainak, szakkifejezéseinek helyesírása

VI. Anyanyelvünk és más nyelvek (2 óra)

- Az eddig tanult ismeretek rendszerben való láttatása
- A műfordítások, átköltések, szó szerinti fordítás, a szakszövegek fordítása és a szépirodalom fordítása közötti különbség bemutatása
- Az internet fordítóprogramja

VII. Év végi ismétlés, rendszerezés, ellenőrzés (4 óra)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
I. Tanulási szokások, tanulási technikák, módszerek megismertetése, tanulási stratégiák	4
II. Kommunikáció, tömegkommunikáció	10
III. Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői	16
IV. Szövegértés, szövegalkotás	18
V. Helyesírási ismeretek	18
VI. Anyanyelvünk és más nyelvek	2
VII. Év végi ismétlés, rendszerezés, ellenőrzés	4
Összesen	72

TÉMAKÖR: Tanulási szokások, tanulási technikák, módszerek megismertetése, tanulási stratégiák

ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A nyelvi képességek felmérése után a hiányosságok tudatosítása, az erősségek tisztázása, a tanulók nyelvi kultúrájának összehangolása.

FOGALMAK

Az általános iskolában megismert fogalmak elmélyítése, bevésése.

TÉMAKÖR: Kommunikáció, tömegkommunikáció

ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. A beszéd zenei eszközei, nem verbális kommunikáció. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelelő követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése. Az alapvető kommunikációs kapcsolatfelvételi formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdés, kérés stb.. Képes legyen a tanuló önállóan, illetve másokkal együttműködve a verbális és nem verbális kommunikáció kódjainak, kapcsolatainak, tényezőinek azonosítására, tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére, illetve kritikai feldolgozására a kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepeinek (kontextus) megfelelően.

FOGALMAK

kommunikáció, tömegkommunikáció, adó, vevő, üzenet, kód, csatorna, valóság, testbeszéd, mimika, gesztus, testtartás, térközszabályozás, mondat- és szövegfonetikai eszközök, emblémák, média, skype, chat, blog, sms, e-mail, honlap, információ, hír

TÉMAKÖR: Nyelvi szintek, a nyelv grammatikai jellemzői

ÓRASZÁM: 16 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Hangtani, alaktani, szótani, szószerkezettani és mondattani ismeretek és azok megfelelő használata az írott és szóbeli szövegalkotás folyamatában. A nyelvi szintek elemző áttekintése révén az analitikus gondolkodás, a nyelvi tudatosság különböző szintjeinek harmonizálása. A nyelvi elemek értő, elemző használatának felidézése, mélyítése.

FOGALMAK

betű, hang, hangtörvény, szóelem, szótő, képző, jel, rag, szófajok, szószerkezet, összetett szó, szóképzés, mozaikszó, mondat, mondatfajták, egyszerű és összetett mondat, alá- és mellérendelő viszony

TÉMAKÖR: Szövegértés, szövegalkotás

ÓRASZÁM: 18 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A tanult szóbeli, írott és elektronikus szövegtípusok és jellemzőik. Olvasási stratégiák és azok adekvát alkalmazása különböző típusú és műfajú szövegek feldolgozásában, nyomtatott és elektronikus adathordozókon. A szöveg információinak és gondolatainak értelmezése és értékelése. A szövegalkotás lépései, az anyaggyűjtési technikák. A hallott szöveg megértésének fejlesztése (üzenet, szándék, hatás). A szövegértési és szövegalkotási készségek fejlesztése.

FOGALMAK

tagolás, tételmondat, kulcsszó, bevezetés, tárgyalás, befejezés, bekezdés, elbeszélő és leíró szövegtípus, szórend

TÉMAKÖR: Helyesírási ismeretek

ÓRASZÁM: 18 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Helyesírási alapelvek felismerése, használata, írásjelek adekvát használata, helyesírási szótárak ismerete és használata a gyakorlatban. A nyelvi normaérzék, a normakövető írás fejlesztése. A helyesírás rendszerszerúségének megismertetése. A hibajavítási képesség és az önkorrektúra fejlesztése.

FOGALMAK

helyesírás, helyesírási alapelv (kiejtés, hagyomány, szóelemzés, egyszerűsítés szerint), nyelvi norma

TÉMAKÖR: Anyanyelvünk és más nyelvek

ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az anyanyelven és idegen nyelven való gondolkodás felismertetése, tudatosítása.

FOGALMAK

fordítás, műfordítás

ÉV VÉGI ISMÉTLÉS, RENDSZEREZÉS: 4 óra

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A 9. ÉVFOLYAM VÉGÉN:

- A tanuló különböző tanulási stratégiák alkalmazásával képes az új ismeretek befogadására, rendszerezésére, alkalmazására.
- Szóbeli és írásbeli kommunikációs helyzetekben megválasztja a megfelelő hangnemet, nyelvváltozatot, stílusréteget. Alkalmazza a művelt köznyelv (regionális köznyelv) nyelvhelyességi normáit.
- A tanuló felismeri és értő módon használja a különböző szövegeket. Az értő, kritikus befogadáson kívül képes önálló szövegalkotásra néhány alapvető műfajban. Szövegelemzési, szövegértelmezési jártasságra tesz szert a tanult leíró nyelvtani, szövegtani, ismeretek alkalmazásával.
- Képes rövidebb szövegek alapján önálló vázlatírásra és jegyzetelésre.
- A magyar nyelv leíró nyelvtanának ismeretében és biztos használatának birtokában képes az idegen nyelv tanulására, a magyar nyelvvel való összehasonlítására.
- Ismeri és megfelelő módon alkalmazza a helyesírási szabályokat.
- A tanuló rendszeresen használja a könyvtárat, a különféle (pl. informatikai technológiákra épülő) információhordozókat, hogy eligazodjon az információk világában; értelmesen és értékteremtően tudjon élni az önképzés lehetőségeivel.
- Képes olvasható, rendezett írásra.
- Képes értő hangos és néma olvasásra.

A TANULÓK ÉRTÉKELÉSE

Az értékelés főbb szempontjai

- A tanuló milyen mértékben értette meg és sajátította el a tananyag tartalmakat (pl. ismereteket, fogalmakat, összefüggéseket, szövegfeldolgozási eljárásokat, nyelvi normákat).
- Mennyire funkcionálisan, illetve mennyire önállóan tudja a fent részletezett tananyag tartalmakat alkalmazni feladathelyzetben, problémamegoldásban, kérdésfeltevésben, érvelés során, reflexió megfogalmazásában, állásfoglalás kialakításában.
- Mennyire és milyen minőségben képes önálló kifejtésre (pl. a tanult, megértett fogalmak indokolt, önálló használatára; különféle elemzési, értelmezési eljárások alkalmazására; következtések, értelmezések indoklására; érvek felkutatására és rendszerezésére; véleményének megfogalmazására szóban és írásban, különböző műfajokban (pl. hozzászólás, kiselőadás, kommentár, elemzés, magyarázat, kifejtés, értekezés).
- Milyen mértékben és hogyan vesz részt a közös tanulási folyamatban (csoportmunkában, projektmunkában, könyvtári órákon, közös értékelésben, vitákban, értelmezésekben).
- A feladathelyzettel és magával a feladattal összhangban lévő konkrét értékelési kritériumok (pl. a tartalmi kifejtés minősége, megfelelő szókincs, szóhasználat, világos szerkezet, helytálló megállapítás, helyesírás, szöveghű előadás) megállapítása és előzetes közlése általában növeli a követelmények elfogadását, így az értékelés hitelességét is.

A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

A tanulók teljesítményének osztályzattal történő értékelése a tanórai tanulói tevékenységek szóbeli és írásbeli értékelése alapján történhet, így például:

- szövegek, jelenségek, problémák írásbeli vagy szóbeli kifejtése, értelmezése adott témakörben adott vagy önállóan választott szempont alapján;
- írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján;
- kiselőadás, önálló anyaggyűjtés előadása (adott és/vagy a tanuló által választott szempontokkal, adott időkeretben);
- szituációs játékok (történetek, jelenetek, improvizációk) eljátszása;

- vitaszituációkban való részvétel;
- évközi dolgozatok megírása meghatározott szempontok alapján minősítés céljából;
- tematikus, témazáró feladatsorok, amelyek átfogó ismeretekre és képességekre irányulnak, a minősítés és a tanári folyamat kontrollja céljából;
- projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése;

A tanári értékelés mellett a középiskolában más hatékony formák is érvényesíthetőek, így a tanulók önértékelése (pl. a saját kiselőadásáé, fogalmazásáé). A diáktársak is felléphetnek az értékelő szerepében: pl. a disputa-programban, szituációs játékok, kifejező szövegmondás értékelésében.

AZ ELLENŐRZÉS MÓDJAI:

- témaegységek végén témazáró dolgozat
- témakörön belül szóbeli és írásbeli felelet, röpdolgozat
- szövegértési és szövegalkotási feladatok
- szorgalmi feladatok (pl. kiselőadások, PPT, gyűjtőmunka)
- projektmunka
- az órai munka értékelése
- házi feladatok

A témazáró dolgozat értékelése a Szakmai program alapján:

0 – 39 % - elégtelen

40 – 54 % - elégséges

55 – 69 % - közepes

70 – 84 % - jó

85 – 100 % - jeles